

Informacja o krajowej i międzynarodowej współpracy kryminologów

CENTRAL AND EASTERN EUROPEAN WORKSHOP ON DOMESTIC VIOLENCE

W dniach 8–9 kwietnia odbyło się w Budapeszcie spotkanie przedstawicieli krajów Europy Środkowej i Wschodniej poświęcone problematyce przemocy w rodzinie. Celem spotkania było, obok zapoznania się z rozmiarami zjawiska w różnych krajach, przedyskutowanie możliwości zastosowania w praktyce zaleceń zawartych w rekomendowanym przez ONZ poradniku „Strategies for Confronting Domestic Violence”. Organizatorami spotkania było HEUNI oraz Ministerstwo Sprawiedliwości Węgier a uczestniczyli w nim przedstawiciele Albanii, Chorwacji, Estonii, Słowacji, Słowenii, Węgier, Polski, Łotwy, Litwy, Rosji, Rumunii i Ukrainy.

INTERNATIONAL CONFERENCE ON PREVENTION AND CONTROLLING MONEY LAUNDERING AND THE USE OF THE PROCEEDS OF CRIME: A GLOBAL APPROACH

Courmayeur, Italy 18–20 June 1994

Konferencja zorganizowana została przez ISPAC we współpracy z Rządem Włoskim

Pranie brudnych pieniędzy jest problemem na skalę globalną zaś sam proces staje się coraz bardziej wyrafinowany technicznie. Uznano, iż zadaniem

priorytetowym jest stworzenie systemu obrony społecznej przeciwko temu zjawisku opartego na określonych działaniach administracyjnych oraz właściwych rozwiązaniach w zakresie prawa karnego np. ograniczenie tajemnicy bankowej, identyfikacja i zgłaszanie wszelkich podejrzanych transakcji, kryminalizacja prania brudnych pieniędzy pochodzących ze źródeł nielegalnych szczególnie z obrotu narkotykami, opracowanie skutecznych mechanizmów współpracy międzynarodowej.

14 KONGRES MIĘDZYNARODOWEGO STOWARZYSZENIA SĘDZIÓW SĄDÓW RODZINNYCH I DLA NIELETNICH

W dniach od 28 sierpnia do 2 września 1994 r. w Bremie odbył się Kongres tego Stowarzyszenia, którego temat sformułowano następująco: „Nieletni przestępcy i ich rodziny — problemy praw człowieka”.

Poza jedną sesją plenarną obradowano w trzech sesjach. Omawiano w nich problematykę przestępczości nieletnich w miastach, rodzaje reakcji wobec nieletnich przestępców oraz sankcje alternatywne wobec reakcji sądowych. W kongresie, który ma długoletnią tradycję, oprócz wielu znanych uczonych zajmujących się problematyką przestępczości nieletnich, wzięło udział szerokie grono praktyków: sędziów dla nieletnich, kuratorów sądowych, pracowników społecznych, psychologów i lekarzy z ośrodków terapeutycznych dla młodzieży nieprzystosowanej społecznie i przestępczej.

Problematyka Kongresu była bardzo szeroka. Duże zainteresowanie wzbudziły obrady poświęcone stosowaniu wobec młodzieży środków alternatywnych do tradycyjnych reakcji sądowych. Najwięcej dyskusji dotyczyło postępowania mediacyjnego między sprawcą a ofiarą, który to środek, po wieloletnich już doświadczeniach, został oceniony pozytywnie i jako taki zasługujący na dalsze rozwijanie.

SEMINARIA MIĘDZYNARODOWE POŚWIĘCONE PROBLEMATYCE NIELETNICH

W dniach 7–10 lutego 1994 r. w Ljubljanie (Słowenia) odbyło się pan-europejskie seminarium poświęcone obecnym formom postępowania z nieletnimi przestępcami i nieletnimi w zagrożeniu w środowisku otwartym. Organizatorami było Ministerstwo Sprawiedliwości Słowenii, Wydział Prawa

Uniwersytetu w Ljubljanie oraz Rada Europy. Uczestniczyło w nim ok. 30 naukowców i praktyków zajmujących się nieletnimi z Bułgarii, Chorwacji, Republiki Czech i Słowenii, Estonii, Litwy, Łotwy, Rumunii, Węgier i Polski, oraz 8 ekspertów z Rady Europy, Niemiec, Francji, Anglii i Belgii, którzy przedstawili następujące referaty: 1. W. Rau (Dyrektoriat Prawny Rady Europy): Osiągnięcia Rady Europy; 2. F. Dunkel (Niemcy): Polityka karna wobec nieletnich przestępców: aktualne tendencje; 3. M. Merigeau (Francja): Nieletni przestępcy — zakres prawny i środki oddziaływania; 4. R. Herz (Niemcy): Mediacja pomiędzy ofiarą i przestępcą; 5. C. Somerhausen (Belgia): Nieletni w zagrożeniu — kierunki i ramy prawne; 6. A. Lahalle (Francja): Nieletni w zagrożeniu — środki oddziaływania, w szczególności w środowisku otwartym; 7. D. Gask (Wielka Brytania): Prowadzenie postępowania; 8. H. Schüler-Springorum (Niemcy): Rezultaty badań porównawczych; 9. A. Selih (Słowenia): Problemy związane z reformami prawa i ich zastosowaniem.

Po każdym z wystąpień wysłuchiowano komentarzy delegacji z krajów Europy Centralnej i Wschodniej (a prezentacja zagadnienia prowadzenia postępowania została przygotowana w formie szczegółowo opisanego casusu: reprezentanci poszczególnych państw przedstawiali ich rozwiązania prawne dotyczące kolejnych konkretnych zagadnień procesowych).

Tak w referatach, jak i w dyskusji przeważała teza, że należy ograniczać interwencję prawnokarną do wyjątkowych, najpoważniejszych przypadków i tylko do najstarszych nieletnich, przy prioritycie środków oddziaływania nie izolujących nieletniego od środowiska (np. jeśli zakłady — to o charakterze otwartym, jak zwiedzany przez uczestników seminarium ośrodek wychowawczy w Smledniku), a także alternatywnych (zwłaszcza mediacja). Uwidoczniła się też tendencja ograniczania interwencji prawa w przypadku nieletnich w zagrożeniu na korzyść działań z zakresu opieki społecznej i wychowania. Wskazywano na korzyści czerpania z doświadczeń innych państw, przy koniecznym uwzględnianiu ich różnorodnych tradycji prawnych i istniejących warunków.

*

W dniach 28–31 listopada 1994 r. w Bonn odbyło się międzynarodowe spotkanie robocze poświęcone perspektywom integracji prawa nieletnich, pod hasłem: „Silna Europa — czy tylko Europa silnych?”. Zorganizował je Instytut Gustawa Stressemanna wraz z organizacją związkową pracowników społecznych pracujących w urzędach ds. dzieci i młodzieży, przy wsparciu niemieckiego ministerstwa ds. kobiet i młodzieży oraz ministerstw sprawiedliwości Holandii i Polski. W seminarium uczestniczyli przede wszystkim praktycy — pracownicy socjalni, sędziowie dla nieletnich, kuratorzy, pracownicy różnego typu placówek i zakładów dla nieletnich i młodocianych, a także przedstawiciele urzędów zajmujących się tą problematyką i pracownicy naukowcy z Niemiec, Holandii i Polski.

W pierwszym dniu obrad zapoznano się z systemami prawnymi odpowiedzialności i postępowania z nieletnimi. Referaty przedstawili: Detlef Prellwitz (Niemcy), Trudy de Witt oraz Ten Siethoff Frank (Holandia),

Andrzej Szwarz oraz A. Walczak-Żochowska, Robert Zegadło i Beata Czarnecka-Działuk (Polska). Wystąpienia obejmowały nie tylko rozwiązania ustawowe, ale także zagadnienia wykonywania środków będących alternatywą dla umieszczania nieletnich w placówkach o charakterze zamkniętym, zwłaszcza środków probacyjnych oraz programów pracy na rzecz społeczeństwa, a także mediacji pomiędzy sprawcą a ofiarą. Tym problemom poświęcone były także oddzielne komunikaty (M. Pyrelli i Ad Hatzager — Holandia). Przedstawiono także informacje o wykonywaniu środków izolacyjnych wobec młodocianych (A. Koliński, A. Kędzierski i J. Borkowski — Polska).

W dyskusji podnoszono przede wszystkim praktyczne kwestie dotyczące wprowadzania w życie eksperymentalnych programów alternatywnych, a także realizowania zaleceń gremiów międzynarodowych i standardów postępowania z nieletnimi. Poszukując odpowiedzi na pytanie, czy możliwe jest zintegrowanie prawa nieletnich w ramach choćby kilku państw europejskich stwierdzono, że spotkanie w Bonn przygotowało podstawy do podjęcia takiej dyskusji, poprzez wymianę informacji o obowiązujących w poszczególnych krajach uregulowaniach prawnych. Ukazało istnienie podobieństw, ale też i odrębności, wynikających z tradycji prawnych i społecznych, które zawsze należy brać pod uwagę przy przeszczepianiu doświadczeń innych państw. Stwierdzono, że należy kontynuować rozważanie możliwości integrowania prawa nieletnich w oparciu o szczegółowe zagadnienia, np. prowadzenie posiedzenia lub rozprawy w aspekcie uprawnień nieletniego.

EUROPEJSKIE SEMINARIUM PT. „POLITYKA KARNA W PAŃSTWIE PRAWA — PROBLEMATYKA ZMIAN”

Rada Europy wspólnie z Wydziałem Prawa Uniwersytetu w Ljublanie zorganizowała w dniach 17–18 października 1994 r. w Ljublanie seminarium karno-kryminologiczne dla uczestników (praktyków) z krajów Europy Wschodniej.

Przedstawiono następujące referaty: M. Joutsen i K. Aromaa: Zmiany w przestępczości w państwach Europy Środkowej i Wschodniej; F. Sclafani: Przestępczość zorganizowana; A. Bolle: Mass media i przestępczość; M. Levi: Walka z przestępczością ekonomiczną; D. Krapac: Państwo prawa, prawa człowieka a skuteczna polityka karna; L. Bavcon: Geneza nowych uregulowań w prawie karnym w byłych krajach socjalistycznych; R. Miklau: Tendencje reformy prawa karnego w Europie Zachodniej (zasady, rola opinii publicznej, prawa człowieka, skuteczność karnego wymiaru sprawiedliwości).

Tematyka seminarium była bardzo szeroka. Referenci podkreślali, że w krajach postkomunistycznych nastąpił wyraźny wzrost przestępczości zaró-

wno kryminalnej, jak i ekonomicznej. Pojawiły się nowe, prawie uprzednio nie znane zjawiska i formy przestępczości. Analizowano przyczyny, tak znacznego wzrostu przestępczości, zwracając uwagę na fakt, że przyczyny te w większości krajów Europy Wschodniej są podobne, aczkolwiek stan przestępczości, jej rozmiary i dynamika różnią się w zależności od sytuacji w danym państwie.

Z danych statystycznych za ostatnie lata (1989–1992) wynika, że np. w Polsce, na Słowenii, na Węgrzech wzrost przestępczości wynosił od 1/5 do 1/3, a np. na Litwie, Łotwie i w Rosji przestępczość wzrosła o ponad 100%. Ogólnie w krajach Europy Wschodniej obserwuje się wzrost przestępczości, podczas gdy w Europie Zachodniej jej stabilizację.

Wiele uwagi poświęcono problemom przestępczości zorganizowanej i sposobom jej przeciwdziałania, podkreślano szczególnie konieczność ścisłej współpracy międzynarodowej, korygowania prawa, zwłaszcza usuwania luk w prawie stwarzających okazję do dokonywania nadużyć. Uściślenie kryteriów przy określaniu w działalności ekonomicznej tego co jest legalne i tego co nielegalne. Zwracano uwagę na rolę jaką odgrywają mass media i dziennikarze w informowaniu społeczeństwa o różnych przejawach patologii społecznej. Mówiono o konieczności ustalenia granic dostępu do informacji z procesu karnego, dostępu do poufnych informacji policji (w różnych krajach jest to różnie uregulowane). O rzetelności dziennikarskiej, o ochronie prywatności, o zasadzie domniemania niewinności itp. Podkreślano też, że niewłaściwe informowanie o przestępczości, nastawienie na sensację wzmacnia poczucie zagrożenia w społeczeństwie. Stwierdzono, że konkurencja między dziennikarzami i mediami ma często podłoże finansowe.

Z KRONIKI

Międzynarodowego Towarzystwa Kryminologicznego

Ninth United Nations Congress to be Held in Tunis in 1995

The 1995 United Nations Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders, shall be held in Tunis on 24 April to 5 May 1995.

The themes of the Ninth Congress are as follows:

(1) International cooperation and practical technical assistance for strengthening the rule of law: promoting the United Nations crime prevention and criminal justice programme;

(2) Action against national and transnational economic and organized crime and the role of criminal law in the protection of the environment: national experiences and international cooperation;